

А. О. Гусєв

студ. IV курсу

спеціальність «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Л. О. Масіна

ГУДВІЛ ЯК НЕМАТЕРІАЛЬНИЙ АКТИВ: ОБЛІКОВИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ АСПЕКТИ

Досліджувана тема є актуальною, оскільки в умовах сучасної ринкової економіки ділова репутація суттєво впливає на фінансово-економічний стан підприємства. Гудвіл є одним з показників рівня ділової репутації підприємства у грошовому вимірнику. Дослідження економічної сутності гудвілу як нематеріального активу підприємства, а також основних засад його відображення у бухгалтерському обліку поставлено за мету в даних тезах.

На сьогоднішній день в економічній науці не існує єдиного чітко визначеного тлумачення поняття «гудвіл». Найчастіше гудвіл визначається як різновид нематеріальних активів, що розраховується як різниця між номінальною вартістю активів підприємства та його реальною ринковою вартістю. У чинному законодавстві України визначення терміну «гудвіл» надається у наступних нормативно-правових актах:

1) Податковому кодексі України (визначення гудвілу в цілому): гудвіл – нематеріальний актив, вартість якого визначається різницею між ринковою ціною активів підприємства та їх балансовою вартістю, що виникає внаслідок використання кращих управлінських якостей, нових технологій чи домінуючої позиції на ринку товарів і послуг [1, ст. 14.1.40];

2) НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» (визначення гудвілу при придбанні): гудвіл – перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних активів та зобов'язань (у т. ч. непередбачених) на дату придбання [2, п. 4].

Гудвіл, відповідно до НП(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» та МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», розраховується за формулою: $GW = V_{\text{ПП}} - СВ_{\text{АЗ}}$, де GW – гудвіл; $V_{\text{ПП}}$ – вартість придбання підприємства; $СВ_{\text{АЗ}}$ – справедлива вартість активів та зобов'язань [3].

Отже, гудвіл може мати додатне та від'ємне значення. З економічної точки зору позитивне значення гудвілу означає перевищення вартості придбання підприємства над справедливою вартістю його активів, тобто покупець при придбанні підприємства готовий заплатити певну суму грошових коштів понад номінальної вартості його майна. Відповідно у випадку негативного значення гудвілу вартість придбання підприємства є нижчою за справедливу вартість активів і покупець при його придбанні не готовий заплатити навіть суму, що становить номінальну вартість ресурсів підприємства.

Гудвіл обліковується у складі необоротних активів на 19 синтетичному рахунку «Гудвіл». По відношенню до балансу цей рахунок є активним; за Дт відображається нарахування гудвілу, за Кт – його списання. До рахунку 19 «Гудвіл» відкриваються наступні субрахунки:

- субрахунок 191 «Гудвіл при придбанні»;
- субрахунок 193 «Гудвіл при приватизації (корпоратизації)».

Аналітичний облік гудвілу ведеться у розрізі об'єктів придбання чи приватизації (корпоратизації).

Слід зазначити, що на відміну від нематеріальних активів, які обліковуються на 12 синтетичному рахунку, на гудвіл амортизація не нараховується.

У фінансовій звітності підприємства гудвіл відображається в наступних формах:

– у Балансі (Звіті про фінансовий стан) (форма № 1) гудвіл відображається у складі інших необоротних активів у рядку 1090 «Інші необоротні активи». Проте, відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», вартість гудвілу може відображатися в окремій додатковій статті 1050 «Гудвіл»

[4, додаток 2];

– у Примітках до річної фінансової звітності (форма № 5) міститься інформація щодо залишків, нарахування, переоцінки та списання гудвілу (у рядку 090 розділу I «Нематеріальні активи»).

Бухгалтерський облік гудвілу передбачає здійснення наступних господарських операцій (табл. 1):

Таблиця 1

Бухгалтерський облік гудвілу

№	Зміст господарської операції	Дт	Кт
1	Відображено позитивну різницю між вартістю придбання підприємства та справедливою вартістю ідентифікованих активів і зобов'язань, що надійшли на баланс внаслідок скупки акцій підприємства-емітента	191	141
2	Відображено позитивний гудвіл при придбанні підприємства	191	377/685
3	Відображено негативну різницю між вартістю придбання підприємства та справедливою вартістю ідентифікованих активів і зобов'язань, що надійшли на баланс внаслідок скупки акцій підприємства-емітента	141	191
4	Відображено негативний гудвіл при придбанні підприємства	377/685	191
5	Списано гудвіл на витрати	977	191

Джерело: створено автором.

Таким чином, гудвіл є особливим видом нематеріальних активів, економічна сутність якого полягає у перевищенні ринкової вартості активів підприємства над їх балансовою вартістю. Згідно П(С)БО та МСФЗ гудвіл розраховується як різниця між вартістю придбання підприємства та справедливою вартістю активів і зобов'язань. У бухгалтерському обліку гудвіл відображається на 19 синтетичному рахунку «Гудвіл».

Список використаної літератури

1. Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 07.04.2021).
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»: Наказ Міністерства фінансів України № 163 від 07.07.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99/ed20201103> (дата звернення: 07.04.2021).
3. Касич А.О., Плахотнікова М.Г. Гудвіл підприємства: сутність та обліково-аналітичне забезпечення у практиці українських і зарубіжних підприємств. *Ефективна економіка*. 2015. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4620> (дата звернення: 07.04.2021).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 07.04.2021).